
Σχέδιο Δράσης
Ενημέρωσης – Ευαισθητοποίησης - Εκπαίδευσης
Φορέα Διαχείρισης Εθνικού Δρυμού Παρνασσού για
το έτος **2013**

ΣΥΝΤΑΞΗ: Δέσποινα Μερτζανίδου, Δρ. Βιολόγος
ΤΜΗΜΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ, ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ & ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑΣ
ΦΔΕΔ ΠΑΡΝΑΣΣΟΥ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2013

ΕΓΚΡΙΘΗΚΕ ΜΕ ΤΟ Υπ. Αριθμ. 18/2013 ΠΡΑΚΤΙΚΟ Δ.Σ.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Ταμείο
Περιφερειακής Ανάπτυξης

ΕΠΠΕΡΑΑ
Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη

ΕΣΠΑ
2007-2013
Πρόγραμμα για την ανάπτυξη

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Κείμενα – Χάρτες: Δέσποινα Μερτζανίδου, Δρ. Βιολόγος

Φωτογραφία εξωφύλλου: Δέσποινα Μερτζανίδου

Εσωτερικές φωτογραφίες: Μάριος Καλλιμάνης, Ειδικός Δασικής Προστασίας, Φύλακας ΦΔΕΔ Παρνασσού

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Ταμείο
Περιφερειακής Ανάπτυξης

ΕΠΠΕΡΑΑ
Εθνικιστικό Πρόγραμμα
Περιβάλλοντος και Αειφόρου Ανάπτυξης

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ:

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....σελ 4
ΕΙΣΑΓΩΓΗ
I. Ο Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Δρυμού Παρνασσού.....σελ 6
II. Συνοπτική περιγραφή της προστατευόμενης περιοχής.....σελ 8
III. Ενημέρωση - Ευαισθητοποίηση-Εκπαίδευση.....σελ 10
IV. Σκεπτικό – Στόχοι Σχεδίου Δράσης.....σελ 15
ΔΡΑΣΕΙΣ ΠΡΟΒΟΛΗΣ ΤΟΥ ΦΔΕΔ ΠΑΡΝΑΣΣΟΥ.....σελ 16
ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ
I. Σκοπός και Ομάδες Στόχος.....σελ 17
II. Δράσεις για Σχολεία.....σελ 17
III. Δράσεις για την Τοπική Κοινωνία.....σελ 18
IV. Δράσεις για Ερευνητές-Επιστήμονες.....σελ 19
V. Δράσεις για Επισκέπτες του Παρνασσού.....σελ 19
ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΔΙΚΤΥΟΥ ΕΘΕΛΟΝΤΩΝ.....σελ 20
ΠΡΟΣΕΛΚΥΣΗ ΕΤΑΙΡΩΝ – ΣΥΝΕΡΓΑΤΩΝ – ΔΙΚΤΥΩΣΗ.....σελ 20
ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ.....σελ 21
ΑΛΛΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ.....σελ 21
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ - ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ.....σελ 22
ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ.....σελ 23
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....σελ 25

Πρόλογος

Με απόφαση του ΔΣ του Φορέα Διαχείρισης Εθνικού Δρυμού Παρνασσού, ανατέθηκε στο Τμήμα Πληροφόρησης, Εκπαίδευσης και Δημοσιότητας του Φορέα, (υπεύθυνη τμήματος, Δέσποινα Μερτζανίδου) να συντάξει Ετήσιο Σχέδιο Κανονισμού Δράσης, Ενημέρωσης, Ευαισθητοποίησης και Εκπαίδευσης, σύμφωνα με το Τεχνικό Δελτίο (Υποέργου 1 «**Πρόγραμμα για την Προστασία και Διατήρηση της Βιοποικιλότητας**» της Πράξης «**Προστασία και Διατήρηση της Βιοποικιλότητας του Εθνικού Δρυμού Παρνασσού** που εντάχθηκε στο ΕΠΠΕΡΑΑ 2007-2013) που υποβλήθηκε στο **Υπουργείο Περιβάλλοντος Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, Ειδική υπηρεσία διαχείρισης επιχειρησιακού προγράμματος «περιβάλλον και αειφόρος ανάπτυξη»** και εγκρίθηκε να υλοποιηθεί με ίδια μέσα (Αυτεπιστασία).

Ο Φορέας Διαχείρισης του Εθνικού Δρυμού Παρνασσού είναι Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου και εποπτεύεται από το Υπουργείο Π.Ε.Κ.Α. και διοικείται από 11μελές Διοικητικό Συμβούλιο, που συγκροτείται από εκπροσώπους υπουργείων, υπηρεσιών, τοπικής αυτοδιοίκησης, Μ.Κ.Ο. και ειδικούς επιστήμονες. Είναι αρμόδιος για τη διατήρηση, την προστασία και διαχείριση του Εθνικού Δρυμού Παρνασσού που ιδρύθηκε το 1938 μαζί με αυτόν του Ολύμπου και αποτελεί έναν από τους παλαιότερους της Ελλάδας.

Η προστασία και διαχείριση του Εθνικού Δρυμού Παρνασσού με αναγνωρισμένη αξία για τη χλωρίδα, ορνιθοπανίδα και την άγρια πανίδα γενικότερα, τους οικοτόπους, το τοπίο και τον πολιτισμό, είναι μια σημαντική προτεραιότητα σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο.

Οι τύποι οικοτόπων και τα είδη χλωρίδας και πανίδας που απαντώνται στην περιοχή ευθύνης του Φορέα Διαχείρισης του Εθνικού Δρυμού Παρνασσού GR2450005 θα καταγραφούν και θα παρακολουθηθούν στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού δικτύου NATURA 2000, το οποίο αποτελείται από δύο κατηγορίες περιοχών: Τις «**Ζώνες Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ)** για την Ορνιθοπανίδα, όπως ορίζονται στην Οδηγία 79/409/ΕΚ, και τους «**Τόπους Κοινοτικής Σημασίας (ΤΚΣ)** όπως ορίζονται στην Οδηγία 92/43/ΕΚ.

Τύποι οικοτόπων: 4090 (Ενδημικοί ορο-μεσογειακοί ερεικώνες), 6220 (Ψεύδο-στέπες με γράστεις και ετήσιες πόες), 6230 (Πλούσιοι σε είδη λειμώνες με Nardus, σε πυριτικό υπόστρωμα της ορεινής περιοχής), 8140 (Βαλκανικοί λιθώνες), 8210 (Ασβεστολιθικά βραχώδη πρανή με χασμοφυτική βλάστηση), 9340 (Δάση αριάς), 9530 (Μεσογειακά δάση

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Ταμείο
Περιφερειακής Ανάπτυξης

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

πεύκης με ενδημικά είδη της μαύρης πεύκης), 9560 (Ενδημικά δάση της Μεσογείου με αρκεύθους).

Χλωρίδα: *Bupleurum capillare*, *Paeonia parnassica*

Αμφίβια - Ερπετά: *Bombina variegata*, *Triturus carnifex*, *Testudo hermanni*, *Testudo marginata*

Θηλαστικά: *Myotis blythi*, *Myotis myotis*, *Rhinolophus ferrumequinum*, *Rhinolophus hipposideros* (είδη νυχτερίδων)

Ασπόνδυλα: *Lucanus cervus*

Κύριοι στόχοι του Φορέα Διαχείρισης είναι:

- Η διατήρηση των φυσικών πόρων, της βιοποικιλότητας και γενικότερα η προστασία του συνόλου της περιοχής.
- Η προώθηση και υλοποίηση προγραμμάτων ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης της τοπικής κοινωνίας.
- Η προσέλκυση επισκεπτών και η προβολή και ανάδειξη των αξιών της προστατευόμενης περιοχής.
- Η αειφόρος χρήση των οικοσυστημάτων της προστατευόμενης περιοχής και γενικότερα, η συμβατή με την προστασία και διατήρηση, κοινωνική, οικονομική και πολιτιστική ανάπτυξη της ευρύτερης περιοχής.
- Η ανάπτυξη συνεργασιών με ερευνητικά κέντρα, πανεπιστημιακά ιδρύματα και Μη Κυβερνητικές οργανώσεις.

Η Πρόεδρος
Θέκλα Κ. Τσιτσώνη

Καθηγήτρια Σχολής Δασολογίας
& Φυσικού Περιβάλλοντος ΑΠΘ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ι. Ο Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Δρυμού Παρνασσού

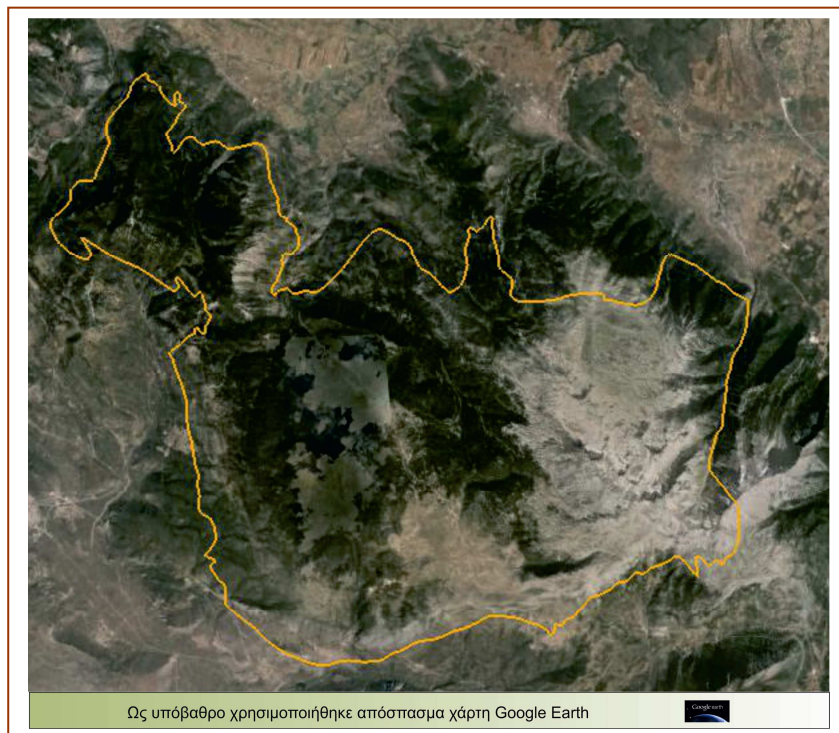
Ο Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Δρυμού Παρνασσού (ΦΔΕΔ Παρνασσού) ιδρύθηκε το 2002 με το Ν. 3044 (ΦΕΚ 197/Α/2002). Αποτελεί Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου και εποπτεύεται από το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ανάπτυξης (ΥΠΕΚΑ). Ο ΦΔΕΔ Παρνασσού διοικείται από 11μελές Διοικητικό Συμβούλιο (ΔΣ), το οποίο απαρτίζεται από ειδικούς επιστήμονες, εκπροσώπους της τοπικής κοινωνίας και υπηρεσιακών φορέων. Το υπάρχον ΔΣ συγκροτήθηκε με την ΥΑ 33921/2010 (ΦΕΚ 339/ΥΟΔΔ/2010), όπως τροποποιήθηκε με την ΥΑ 26775/2011 (ΦΕΚ 227/ΥΟΔΔ).

Αντικείμενο του Φορέα αποτελεί η διοίκηση και διαχείριση της περιοχής που ορίζεται από το Ν. 3044/2002 (ΦΕΚ 197) (Χάρτης 1). Η περιοχή αυτή περιλαμβάνει τις εξής θεσμοθετημένες προστατευόμενες περιοχές:

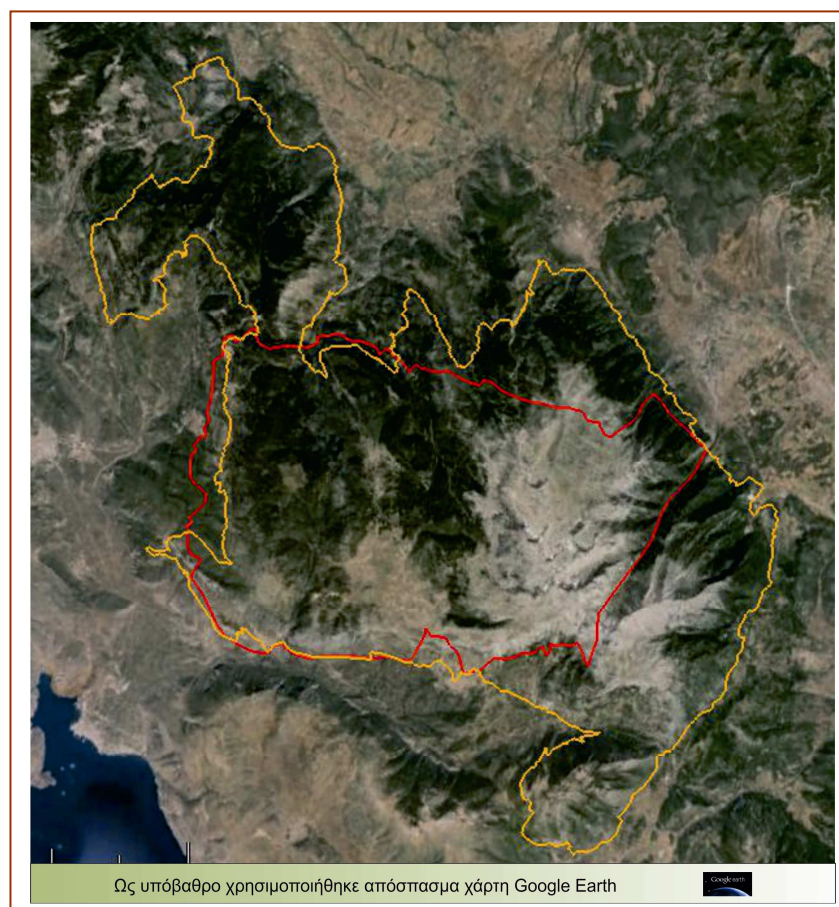
- α.** τον πυρήνα του Εθνικού Δρυμού Παρνασσού, όπως αυτός ορίζεται από τα Βασιλικά Διατάγματα του 1938 και 1939 (ΦΕΚ 286/Α και ΦΕΚ 1/Α, αντίστοιχα)
- β.** την Ειδική Ζώνη Διατήρησης, Νοτιοανατολικός Παρνασσός – Εθνικός Δρυμός Παρνασσού – Δάσος Τιθορέας με κωδικό GR 2450005 (Χάρτης 2)
- γ.** το μεγαλύτερο τμήμα της Ζώνης Ειδικής Προστασίας, Όρος Παρνασσός με κωδικό GR 2410002 (Χάρτης 2)
- δ.** το Αισθητικό Δάσος «Περιαστικό Δάσος Τιθορέας», έκτασης 200 εκταρίων (ΠΔ ΦΕΚ 125/Δ/1979)
- ε.** το Καταφύγιο Άγριας Ζωής «Ασπρόχωμα – Ψιλό – Προντόλη – Κελάρι (Αράχωβας)», έκτασης 4.670,3 εκταρίων (ΦΕΚ 1043/Β/1976)
- στ.** το Εκτροφείο Θηραμάτων «Αμφίκλειας» (κρατικό), έκτασης 250 εκταρίων, (ΦΕΚ 406/Β/76)
- ζ.** τον Αρχαιολογικό Χώρο των Δελφών και το ευρύτερο Δελφικό Τοπίο (ΦΕΚ 147/Α/2012)

Για την περιοχή ευθύνης του φορέα έχει εκδοθεί Σχέδιο Προεδρικού Διατάγματος, το οποίο μετά την έγκρισή του, θα καθορίζει τα νέα όρια και τις επιτρεπόμενες χρήσεις γης μέσα σε αυτά. Στο μεταξύ και σε αναμονή της έκδοσης του ΠΔ, για τη χωροθέτηση οποιουδήποτε έργου ή δραστηριότητας μέσα στην περιοχή προστασίας λαμβάνεται υπόψη ό,τι ορίζει η Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη, όπως προβλέπεται από το Ν. 3937/2011 (ΦΕΚ 60/Α).

Χάρτης 1. Περιοχή ευθύνης ΦΔΕΔ Παρνασσού σύμφωνα με Ν. 3044/2002

Χάρτης 2. Περιοχές Natura (ΕΖΔ με κόκκινο περίγραμμα και ΖΕΠ με πορτοκαλί)

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Τέλος, σύμφωνα με την Απόφαση Αυτεπιστασίας γενικότερος σκοπός του Φορέα είναι η προστασία, διατήρηση, διαχείριση και αναβάθμιση της φύσης και του τοπίου, ως φυσικής κληρονομιάς και πολύτιμου φυσικού πόρου, στη περιοχή Παρνασσού, με παράλληλη ανάπτυξη ανθρώπινων δραστηριοτήτων που εναρμονίζονται με την προστασία της φύσης και του τοπίου στην ευρύτερη περιοχή αυτού.

II. Συνοπτική περιγραφή της προστατευόμενης περιοχής

Η περιοχή ευθύνης του ΦΔΕΔ Παρνασσού εμπίπτει εντός των χωρικών ορίων τριών Νομών, των Νομών Βοιωτίας, Φωκίδας και Φθιώτιδας, και τεσσάρων Δήμων, των Δήμων Λεβαδέων, Αμφίκλειας-Ελάτειας, Δελφών-Αμφίσσης, Διστόμου-Αράχωβας-Αντίκυρας. Η ανθρώπινη παρουσία στην περιοχή είναι ιδιαίτερα σημαντική και χρονολογείται από τα μισά της δεύτερης χιλιετίας π.Χ. Σήμερα στην ευρύτερη περιοχή υπάρχουν 18 οικισμοί, οι κάτοικοι των οποίων δραστηριοποιούνται στους τομείς της γεωργίας, της κτηνοτροφίας, της μεταποίησης, της εξόρυξης μεταλλευμάτων και του τουρισμού

Ο Παρνασσός είναι ένα βουνό με εντυπωσιακές ορθοπλαγιές και βραχώδεις εκτάσεις, του οποίου το μεγαλύτερο τμήμα (76,6 %) καταλαμβάνουν οι σκληροί ασβεστόλιθοι. Λόγω της επικράτησης του ασβεστόλιθου, το καρστ του Παρνασσού είναι ιδιαίτερα εντυπωσιακό και κάποιοι καρστικοί σχηματισμοί, όπως η Καταβόθρα της Λιλαίας και το Κωρύκειο Άντρο, είναι γνωστοί σε εθνικό επίπεδο.

Με μέσο ετήσιο ύψος ατμοσφαιρικών κατακρημνισμάτων στα 1468,2 mm σε υψόμετρο 1300 μέτρων, το κλίμα της περιοχής χαρακτηρίζεται υγρό: οι χειμώνες είναι κυρίως δριμείς με μεγάλη διάρκεια, ενώ τα καλοκαίρια δροσερά με τη θερινή περίοδο να περιορίζεται σημαντικά ή να εξαφανίζεται. Παρά ωστόσο την ένταση των βροχοπτώσεων, η επιφανειακή απορροή είναι μικρή, ως συνέπεια μάλλον της επικράτησης του υδατοπερατού ασβεστόλιθου. Από την άλλη όμως, πιστεύεται ότι η υπόγεια υδρολογία της περιοχής είναι ιδιαίτερα σημαντική, πράγμα που δικαιολογεί το μεγάλο αριθμό πηγών.

Ο Παρνασσός είναι ένα σύνθετο οικοσύστημα, το οποίο διαθέτει μια μεγάλη ποικιλία τοπίων και βιοτόπων, με απόρροια να φιλοξενεί μια πλούσια όσο και σπάνια βιοποικιλότητα. Η προστατευόμενη περιοχή χαρακτηρίζεται από μεγάλο αριθμό φυτικών taxa, ιδιαίτερης

επιστημονικής σημασίας και σπουδαιότητας. Συνολικά έχουν αναφερθεί στην περιοχή 854 taxa, από τα οποία τα 6 (*Centaurea musarum*, *Hieracium gaudryi*, *Eryssimum parnassi*, *Euphorbia orphanidis*, *Bupleurum capillare*, *Campanula trachelium*) είναι ενδημικά του Παρνασσού. Παράλληλα, στην περιοχή υπάρχει μεγάλος αριθμός στενοενδημικών ειδών (ενδημικά της Στερεάς Ελλάδας, της Ελλάδας κτλ), ενώ αρκετά είδη της περιοχής κατατάσσονται σε διάφορες κατηγορίες επικινδυνότητας σύμφωνα με WCMC, Π.Δ.67/1981, UNEP, R.D.B. και της Σύμβασης Βέρνης.

Όσον αφορά στη βλάστηση της περιοχής, αυτή διακρίνεται εμφανώς σε τρεις ζώνες και συγκεκριμένα στις εξής:

α. τη χαμηλή βλάστηση, η οποία βρίσκεται πάνω από τα δασοόρια και επεκτείνεται μέχρι την κορυφή του βουνού (Λιάκουρα 2.457 μ) και συγκροτείται από θαμνώδη, φρυγανώδη και ποώδη είδη.

β. τη δενδρώδη βλάστηση, η οποία περιλαμβάνει τα δάση της κεφαλληνιακής ελάτης (*Abies cephalonica*), της μαύρης πεύκης (*Pinus nigra*) και των φυλλοβόλων δρυών. Η ζώνη αυτή εντοπίζεται σε υψόμετρο μεταξύ 600-1800 μ.

και **γ.** τη θαμνώδη βλάστηση, η οποία περιλαμβάνει τους φυτικούς σχηματισμούς, κυρίως κάτω από την προηγούμενη μονάδα και μέχρι τους πρόποδες του Παρνασσού. Χαρακτηριστικά είδη αυτής της ζώνης είναι το πουρνάρι (*Quercus coccifera*), η αριά (*Quercus ilex*) και ο σχίνος (*Pistaccia lentiscus*).

Η πανίδα της περιοχής είναι επίσης σημαντική. Στην περιοχή έχουν καταγραφεί 5 είδη θηλαστικών, 2 είδη αμφιβίων, 2 είδη ερπετών και 2 είδη ασπονδύλων, τα οποία αναφέρονται στο Παράρτημα II της Οδηγίας 92/43, 38 είδη πτηνών που περιλαμβάνονται στο Παράρτημα I της Οδηγίας 79/409, καθώς και 68 επιπλέον είδη πτηνών που προστατεύονται από Διεθνείς Συμβάσεις. Επιπλέον, τουλάχιστον 7 είδη θηλαστικών προστατεύονται από την ελληνική νομοθεσία, ενώ αρκετά είδη σπονδυλόζων περιλαμβάνονται στο Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Σπονδυλόζων της Ελλάδας.

Τέλος, πέραν της φυσικής – οικολογικής του αξίας, ο Παρνασσός είναι ένας τόπος με εξαιρετικά μεγάλη πολιτιστική – ιστορική κληρονομιά, μια και σε αυτόν εντοπίζονται το Ιερό

του Απόλλωνα και το Μαντείο των Δελφών, το διασημότερο και μακροβιότερο μαντείο της Αρχαίας Ελλάδας. Βέβαια, η μεγάλη πολιτιστική-ιστορική αξία της περιοχής ενισχύεται περαιτέρω από τα πολυάριθμα μνημεία, αρχαία και νεότερα, και την πλούσια ιστορία, με την οποία συνδέεται η περιοχή.

III. Ενημέρωση – Ευαισθητοποίηση – Εκπαίδευση

Γενικό πλαίσιο

Η ενημέρωση, ευαισθητοποίηση και εκπαίδευση των τοπικών κοινωνιών και των επισκεπτών της περιοχής ευθύνης του ΦΔΕΔ Παρνασσού εντάσσεται στον 3ο άξονα δράσεων, «Ευαισθητοποίηση του τοπικού, αλλά και σε ευρύτερο επίπεδο, πληθυσμού» (Απόφαση Αυτεπιστασίας), ενώ παράλληλα δράσεις ενημέρωσης προβλέπονται και από τη σχετική νομοθεσία (πχ Ν. 2742/1999).

Σύμφωνα με την Απόφαση Αυτεπιστασίας του Υποέργου 1 **«Πρόγραμμα για την Προστασία και Διατήρηση της Βιοποικιλότητας»**, η πληροφόρηση, ενημέρωση και ευαισθητοποίηση επισκεπτών, κατοίκων της περιοχής και των αρμόδιων υπηρεσιών θα επικεντρώνεται σε θέματα σχετικά με την οικολογική και ιστορική-πολιτισμική αξία της περιοχής, αλλά και την ανάγκη προστασίας και σεβασμού αυτής. Απώτερος σκοπός των δράσεων ενημέρωσης είναι αφενός να επηρεάσει αντιλήψεις και στάσεις των κοινωνικών ομάδων και αφετέρου να ενισχύσει τις συμμετοχικές διαδικασίες με την ένταξη του τοπικού, αλλά και του ευρύτερου πληθυσμού στο σύστημα λήψης αποφάσεων μέσω της ανάπτυξης συνεργασιών με τοπικούς φορείς.

Ενδεικτικές δράσεις πληροφόρησης, που προβλέπονται από την Απόφαση Αυτεπιστασίας του Υποέργου 1 **«Πρόγραμμα για την Προστασία και Διατήρηση της Βιοποικιλότητας»**, είναι εκστρατείες ενημέρωσης της εκπαίδευσης όλων των βαθμίδων της εκπαίδευσης και της τοπικής κοινωνίας από το Φορέα Διαχείρισης, διοργάνωση συναντήσεων, ημερίδων και συνεδρίων και σχεδίαση ενημερωτικού υλικού και υλικού προώθησης, όπως είναι φυλλάδια, αφίσες, ημερολόγια κτλ.

Προηγούμενες δράσεις

Με βάση το πλαίσιο που ορίζεται από την Απόφαση Αυτεπιστασίας του Υποέργου 1 «**Πρόγραμμα για την Προστασία και Διατήρηση της Βιοποικιλότητας**», ο φορέας έχει πραγματοποιήσει τις εξής δράσεις ενημέρωσης – ευαισθητοποίησης κατά τα προηγούμενα έτη:

Δράσεις για την προβολή των έργου του Φορέα

- Παραγωγή και προώθηση δελτίων τύπων και ανακοινώσεων
- Τέσσερις συνεντεύξεις σε τοπικά ΜΜΕ
- Δημιουργία και ενημέρωση σελίδας και ομάδας στο facebook
- Παραγωγή και διακίνηση ενός ενημερωτικού φυλλαδίου σε κατοίκους και επισκέπτες της περιοχής
- Παραγωγή και διανομή ετήσιων ημερολογίων (2011, 2012) σε φορείς, επιχειρήσεις και πολίτες των νομών Βοιωτίας, Φωκίδας και Φθιώτιδας
- Παραγωγή και διανομή υλικού προβολής (καπέλα και μπλουζάκια) σε μαθητές των δημοτικών σχολείων της περιοχής (Αράχωβα, Αμφίκλεια, Πολύδροσο, Γραβιά, Επτάλοφος), καθώς και σε πολίτες της περιοχής
- Δημιουργία και διατήρηση φωτογραφικού υλικού της προστατευόμενης περιοχής
- Δημιουργία τριών αφισών για αντίστοιχες τρεις ημερίδες
- Παραγωγή και προώθηση δελτίου τύπου για δημιουργία μητρώου εθελοντών

Περιβαλλοντική Εκπαίδευση σε σχολεία

Μαθητικό Εργαστήριο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης με το Δημοτικό Σχολείο Αράχωβας, με τη συνεργασία της κ. Πολυξένης Ράγκου, Λέκτορας της Σχολής Δασολογίας και Φυσικού Περιβάλλοντος του ΑΠΘ

Δράσεις ενημέρωσης προς την τοπική κοινωνία

- Πραγματοποίηση τριών ημερίδων στους τρεις Παραπαρνάσιους Δήμους, όπου αναπτύχθηκαν θέματα σχετικά με το φυσικό περιβάλλον, τις προστατευόμενες περιοχές και την ανάπτυξη της ευρύτερης περιοχής και συμμετείχαν ειδικοί επιστήμονες. Οι ημερίδες που πραγματοποιήθηκαν ήταν οι εξής:

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Ταμείο
Περιφερειακής Ανάπτυξης

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Αμφίκλεια, 19.03.2011: «Προστατευόμενες Περιοχές και Αειφόρος Ανάπτυξη», στο πλαίσιο της Παγκόσμιας Ημέρας Δασοπονίας, με την υποστήριξη του Δήμου Αμφίκλειας-Ελάτειας και με τους παρακάτω εισηγητές:

- Θέκλα Τσιτσώνη, Πρόεδρος του ΔΣ του Φορέα, Καθηγήτρια Σχολής Δασολογίας & Φ.Π του ΑΠΘ, με θέμα: «Προστατευόμενες Περιοχές και Αειφόρος Ανάπτυξη»,
- Θεοχάρης Ζάγκας, Καθηγητής Σχολής Δασολογίας & Φ.Π. του ΑΠΘ, με θέμα: «Αειφόρος Ανάπτυξη Ορεινών Περιοχών»
- Κασσιός Κωνσταντίνος, Ομότιμος Καθηγητής ΕΜΠ, με θέμα: «Οι Εθνικοί Δρυμοί στο Χωροταξικό Σχεδιασμό»
- Γεωργίου Κυριάκος. Αν. Καθηγητής Τμήματος Βιολογίας ΕΚΠΑ, με θέμα: «Εθνικός Δρυμός Παρνασσού Εθνικό Δασικό Πάρκο Τροόδους: Βίοι Παράλληλοι;»
- Χριστοδούλου Αθανάσιος Αν. Καθηγητής Σχολής Δασολογίας & Φ.Π. του ΑΠΘ, με θέμα: «Ενάμνια Προσκολλημένοι στην Προστασία των Δασικών Οικοσυστημάτων»

Άμφισσα, 11.02.2012: «Περιβάλλον και Ανάπτυξη στις Προστατευόμενες Περιοχές», με τη συνεργασία του Δήμου Δελφών και με τους παρακάτω εισηγητές:

- Θέκλα Τσιτσώνη, Πρόεδρος του ΔΣ του Φορέα, Καθηγήτρια Σχολής Δασολογίας & Φ.Π του ΑΠΘ, με θέμα: «Περιβάλλον και Ανάπτυξη στις Προστατευόμενες Περιοχές»
- Κωστοπούλου Στέλλα, Επίκουρη Καθηγήτρια του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών του ΑΠΘ, με θέμα: «Σχεδιασμός βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης σε προστατευόμενες περιοχές»
- Κανέλλα Ραδέα, Διδάκτωρ του Τμήματος Βιολογίας του ΕΚΠ, με θέμα: «Ανεύρεση στον Παρνασσό ενός νέου για την επιστήμη είδους σαλιγκαριού της οικογένειας Hydrobiida»
- Νικόλαος Μάνιος, Διδάκτωρ της Σχολής Δασολογίας & Φυσικού Περιβάλλοντος του ΑΠΘ, από το Δασαρχείο Άμφισσας, με θέμα: «Οι προστατευόμενες περιοχές ως εργαλείο για την αειφόρο διαχείριση της βιοποικιλότητας»
- Τασιού – Γουργουρή Μάρω, Πρόεδρος της Επιτροπής Τουριστικής Ανάπτυξης & Προβολής του Δήμου Δελφών, με θέμα: «Ειδικές μορφές τουρισμού και βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη. Οικοτουρισμός: η περίπτωση του Δήμου Δελφών»

Αράχωβα, 2.06.2012: «Εθνικός Δρυμός Παρνασσού: Φυσικό Περιβάλλον, Περιβαλλοντική Εκπαίδευση, Αειφόρος Ανάπτυξη», με τη συνεργασία του Δήμου Διστόμου – Αράχωβας – Αντίκυρας και με τους παρακάτω εισηγητές:

- Θέκλα Τσιτσώνη, Πρόεδρος του ΔΣ του Φορέα, Καθηγήτρια Σχολής Δασολογίας & Φ.Π του ΑΠΘ, με θέμα: «Εθνικός Δρυμός Παρνασσού: Φυσικό Περιβάλλον, Περιβαλλοντική Εκπαίδευση, Αειφόρος Ανάπτυξη»
- Θεοχάρης Ζάγκας, Καθηγητής Σχολής Δασολογίας & Φ.Π. του ΑΠΘ, με θέμα: «Το Φυσικό Περιβάλλον της Ελλάδας από την Αρχαιότητα μέχρι σήμερα»
- Πολυξένη Ράγκου, Επίκουρη Καθηγήτρια Σχολής Δασολογίας & Φ.Π. του ΑΠΘ, με θέμα: «Φυσικό Περιβάλλον και Προστατευόμενες Περιοχές».
- Ελένη Σύρου, Εκπαιδευτικός, Δημοτική Σύμβουλος Δήμου Διστόμου - Αράχωβας – Αντίκυρας, με θέμα: «Παρνασσός: Περιβάλλον και Ανάπτυξη»

- Συμμετοχή του Φορέα με ομιλία της Προέδρου Θέκλας Τσιτσώνη στη διημερίδα του Δήμου Αμφίκλειας-Ελάτειας στις 15-16 Δεκεμβρίου 2012, με θέμα «Τουριστική Ανάπτυξη – η άλλη όψη της ταυτότητας του Δήμου Αμφίκλειας – Ελάτειας»

- Συμμετοχή του Φορέα με ομιλία του Νομικού συμβούλου του ΦΔΕΔΠ Κωνσταντίνου Καρατσώλη, στη διημερίδα του Τοπικού συμβουλίου Αράχωβας στις 13-14 Οκτωβρίου 2012, με θέμα : «Αράχωβα – Παρνασσός – Η ανάπτυξη που θέλουμε»

Δικτύωση με ερευνητικούς φορείς

- Περιβαλλοντική ενημέρωση σε φοιτητές της Σχολής Δασολογίας και Φυσικού Περιβάλλοντος του ΑΠΘ

- Αποστολή επιστολών προς πανεπιστήμια και ερευνητικά κέντρα της χώρας με σκοπό τον εμπλουτισμό της βιβλιοθήκης του Φορέα με επιστημονικά συγγράμματα σχετικά με την προστατευόμενη περιοχή

Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού

- Εκπαιδευτικό σεμινάριο για θέματα περιβάλλοντος διάρκειας 10 ημερών από την κ. Πολυξένη Ράγκου, Λέκτορας της Σχολής Δασολογίας και Φυσικού Περιβάλλοντος του ΑΠΘ. Το σεμινάριο παρακολούθησαν οι Φύλακες του ΦΔΕΔ Παρνασσού

- Εκπαιδευτικό σεμινάριο για θέματα πυρόσβεσης και εκμάθησης συντεταγμένων επί χάρτου από το Πυροσβεστικό Σώμα Άμφισσας, με εισηγητή τον κ. Πολίτη Ιωάννη. Το σεμινάριο παρακολούθησαν οι Φύλακες του ΦΔΕΔ Παρνασσού

Φωτό 1: Από την ενημέρωση των φοιτητών Δασολογίας του ΑΠΘ

Φωτό 2: Από την εκπαίδευση των Φυλάκων σε θέματα περιβάλλοντος

IV. Σκεπτικό – Στόχοι Σχεδίου Δράσης

Το παρόν Σχέδιο Δράσης έχει συνταχθεί από το Τμήμα Πληροφόρησης, Εκπαίδευσης και Δημοσιότητας, το οποίο, σύμφωνα με τον Κανονισμό Λειτουργίας Υπηρεσιών και Προσωπικού (ΥΑ 47510/2005, ΦΕΚ 1707/Β), είναι υπεύθυνο για τις δράσεις περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης – ενημέρωσης. Το Τμήμα στελεχώνεται από το εξής επιστημονικό προσωπικό: Βιολόγο (υπεύθυνη του Τμήματος), Μηχανικό Περιβάλλοντος, Γεωπόνο – Τεχνολόγο, Δασολόγο, Δασοπόνο και Οικονομολόγο.

Επίσης, το παρόν Σχέδιο Δράσης έχει συνταχθεί σε συμφωνία με όσα ορίζονται στην Απόφαση Αυτεπιστασίας, τον Κανονισμό Λειτουργίας Υπηρεσιών και Προσωπικού του Φορέα και με το Άρθρο 15 το Ν. 2742/1999 (σχετικός με την ίδρυση των φορέων διαχείρισης). Το Σχέδιο Δράσης έχει ετήσια διάρκεια και αφορά το έτος 2013. Περιέχει δε δράσεις, οι οποίες μπορούν να υλοποιηθούν από το υπάρχον προσωπικό εντός του προτεινόμενου χρονοδιαγράμματος και οι οποίες θα επιτρέψουν την περαιτέρω ανάπτυξη του Τμήματος.

Οι στόχοι του Σχεδίου Δράσης για το 2013 είναι οι εξής:

- A.** Η προβολή των δράσεων και των σκοπών του ΦΔΕΔ Παρνασσού
- B.** Η ευαισθητοποίηση και η ενεργή συμμετοχή της τοπικής κοινωνίας και των επισκεπτών της προστατευόμενης περιοχής στη διατήρηση των αξιών και λειτουργιών της
- Γ.** Η συμβολή του Φορέα στην οικοτουριστική και αειφορική ανάπτυξη της ευρύτερης περιοχής
- Δ.** Η δικτύωση του Φορέα με Ερευνητικά Κέντρα, τοπικούς φορείς και ΜΚΟ
- Ε.** Η δημιουργία δικτύου υποστηρικτών – εθελοντών
- ΣΤ.** Η ανάπτυξη του γνωστικού επιπέδου και των δεξιοτήτων του προσωπικού
- Ζ.** Η διαρκής αξιολόγηση και παρακολούθηση των προτεινόμενων δράσεων

Τέλος διευκρινίζεται ότι οι δράσεις που προβλέπονται από το παρόν Σχέδιο Δράσης είναι οι ελάχιστες που θα υλοποιηθούν κατά το έτος 2013, ενώ ενδέχεται να εμπλουτιστούν κατά την εξέλιξη της εφαρμογής τους.

ΔΡΑΣΕΙΣ ΠΡΟΒΟΛΗΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ ΤΟΥ ΦΔΕΔ ΠΑΡΝΑΣΣΟΥ

Με σκοπό την προβολή των δράσεων και την προώθηση των σκοπών του Φορέα θα πραγματοποιηθούν οι παρακάτω επικοινωνιακές δράσεις:

A. Διατήρηση και ενημέρωση λίστας αποδεκτών

Έχει ήδη δημιουργηθεί και θα ανανεώνεται τακτικά βάση δεδομένων με στοιχεία επικοινωνίας (κυρίως email, αλλά και όπου απαιτείται ταχυδρομικές διευθύνσεις και τηλεφωνικά νούμερα) δημόσιων φορέων, τοπικών ΜΜΕ, blogs, ηλεκτρονικών περιοδικών, τοπικών συλλογικών φορέων και συνεργατών

B. Παραγωγή-προώθηση δελτίων τύπων και ανακοινώσεων στη λίστα αποδεκτών, καθώς και αποδελτίωση

Γ. Παραγωγή και προώθηση ενημερωτικών άρθρων σε μέσα ενημέρωσης τοπικής και εθνικής εμβέλειας

Δ. Συνεντεύξεις σε τοπικά ΜΜΕ, όταν απαιτείται

Ε. Δημιουργία διγλωσσης ιστοσελίδας (στα ελληνικά και αγγλικά) και ανανέωση του περιεχομένου της, όταν απαιτείται

ΣΤ. Δημιουργία διγλωσσου newsletter (στα ελληνικά και αγγλικά), και αποστολή του στους αποδέκτες κάθε 2-3 μήνες

Ζ. Δημιουργία διγλωσσου λογοτύπου (στα ελληνικά και αγγλικά)

Η. Συστηματική χρήση κοινωνικών μέσων δικτύων (πχ facebook) και αύξηση των μελών-φίλων, ανάρτηση νέων και ανακοινώσεων στη σελίδα και την ομάδα φίλων του Φορέα

Θ. Παραγωγή και διακίνηση τουλάχιστον ενημερωτικών εντύπων, από τα οποία τουλάχιστον το ένα θα είναι και στα αγγλικά

ΙΑ. Παραγωγή και ανάρτηση αφισών και ενημερωτικών πόστερ

Οι αφίσες θα χρησιμοποιηθούν για προβολή δράσεων του Φορέα (πχ προβολή ημερίδας) και τα πόστερ ως ενημερωτικό υλικό, το οποίο θα χρησιμοποιείται σε εκδηλώσεις που θα συμμετέχει ο Φορέας.

ΙΒ. Παραγωγή και διακίνηση υλικού προώθησης και προβολής, πχ μπρελόκ, σελιδοδείκτης, κονκάρδες, πάνινες τσάντες, κάρτες κτλ

ΙΓ. Τοποθέτηση ενημερωτικών πινακίδων-αναλογίων, στα ελληνικά και αγγλικά εντός της προστατευόμενης περιοχής

ΙΔ. Διατήρηση και παραγωγή οπτικοακουστικού υλικού, όπως φωτογραφικού αρχείου, βίντεο κτλ

ΔΡΑΣΕΙΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ - ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

I. Σκοπός και Ομάδες Στόχος

Σκοπός του προγράμματος περιβαλλοντικής ενημέρωσης – εκπαίδευσης είναι η ευαισθητοποίηση και η ενεργή συμμετοχή της τοπικής κοινωνίας και των επισκεπτών της προστατευόμενης περιοχής στη διατήρηση των αξιών και λειτουργιών της.

Το πρόγραμμα θα εφαρμοστεί στις εξής ομάδες-στόχους: **α.** Σχολεία-Μαθητές, **β.** Τοπική Κοινωνία, **γ.** Επιστήμονες-Ερευνητές και **δ.** Επισκέπτες

II. Δράσεις για Σχολεία - Μαθητές

A. Σχεδιασμός και εφαρμογή περιβαλλοντικού προγράμματος

Το πρόγραμμα θα εφαρμοστεί σε Δημοτικά Σχολεία και Γυμνάσια στους παραπαρνάσιους οικισμούς.

Στόχος του προγράμματος θα είναι να γνωρίσουν οι μαθητές τα φυσικά και πολιτιστικά στοιχεία του Παρνασσού, το καθεστώς προστασίας της προστατευόμενης περιοχής, αλλά και να αναλάβουν δράση στην προβολή και διατήρηση της περιοχής, πχ με τη χορήγηση φωτογραφιών για την ιστοσελίδα του Φορέα.

Συνεργασίες θα αναπτυχθούν με τα Δημοτικά και Γυμνάσια των παραπαρνάσιων οικισμών, τις Διευθύνσεις Α/θμιας και Β/θμιας Εκπαίδευσης, καθώς επίσης και με το Υπουργείο Παιδείας, το οποίο θα εκδώσει τη σχετική άδεια για το προτεινόμενο πρόγραμμα. Οι εκπαιδευτικές δράσεις που θα αναπτυχθούν θα στηρίζονται στις αρχές της βιωματικής και ομαδοσυνεργατικής μάθησης.

B. Συμμετοχή σε περιβαλλοντικές δράσεις σχολικών φορέων

Η συμβολή του Φορέα σε δράσεις που διοργανώνουν με πρωτοβουλία τους οι σχολικοί φορείς (πχ σχολεία, ΚΠΕ Άμφισσας) θα συνίσταται τόσο στην επιστημονική υποστήριξη, πχ με την παροχή πληροφοριών, όσο και στη δια ζώσης συμμετοχή του προσωπικού με ταυτόχρονη διάθεση και προβολή ενημερωτικού υλικού, όπως είναι ενημερωτικά φυλλάδια, παρουσιάσεις, ενημερωτικοί πίνακες με τη μορφή πόστερ κτλ. Το ενημερωτικό υλικό θα αναφέρεται στα φυσικά και πολιτιστικά στοιχεία του Παρνασσού, το καθεστώς προστασίας κτλ.

III. Δράσεις για την Τοπική Κοινωνία

Οι δράσεις θα αφορούν κατά πρώτο λόγο τους κατοίκους των Παραπαρνάσσιων Οικισμών και Δήμων και θα εφαρμοστούν με σκοπό να γνωρίσουν οι ντόπιοι κάτοικοι την προστατευόμενη περιοχή, το καθεστώς προστασίας και το ΦΔΕΔ Παρνασσού, να υιοθετήσουν φιλο-περιβαλλοντικές πρακτικές και τέλος να συμβάλουν ενεργά στη διαχείριση και διατήρηση της προστατευόμενης περιοχής.

Συγκεκριμένες δράσεις που θα υλοποιηθούν το έτος 2013 είναι οι εξής:

- **Διοργάνωση ημερίδων και σεμιναρίων**, η θεματολογία των οποίων θα συγκεκριμενοποιηθεί σε συνεργασία με τους εμπλεκόμενους φορείς στο πνεύμα των συμμετοχικών διαδικασιών
- **Δημοσιεύσεις σε τοπικά έντυπα και ηλεκτρονικά μέσα, παραγωγή πόστερ προβολής του Φορέα και της προστατευόμενης περιοχής**
- **Παραγωγή και διανομή ενημερωτικών εντύπων**
- **Διοργάνωση εκδρομών-περιηγήσεων** εντός της προστατευόμενης περιοχής
- **Συμμετοχή σε εκδηλώσεις που διοργανώνουν τοπικοί φορείς**, πχ πολιτιστικοί σύλλογοι, οικονομικοί φορείς κτλ

Συνεργασίες θα αναπτυχθούν με τους τοπικούς Δήμους και συλλόγους, τα τοπικά ΜΜΕ, Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις και Ερευνητικά Ιδρύματα

IV. Δράσεις για Ερευνητές - Επιστήμονες

Στόχος των δράσεων που θα αναπτυχθούν είναι επιστήμονες – ερευνητές του περιβαλλοντικού χώρου αφενός να γνωρίσουν την προστατευόμενη περιοχή, το καθεστώς προστασίας και το Φορέα Διαχείρισης και αφετέρου να εκδηλώσουν ενδιαφέρον για τη διεξαγωγή έρευνας σε συνεργασία με το Φορέα.

Οι δράσεις που θα αναπτυχθούν είναι οι εξής:

- **Επικοινωνία-επαφή με ερευνητικά ιδρύματα μέσω αναρτήσεων ανακοινώσεων**
- **Δημοσιεύσεις στα ηλεκτρονικά μέσα δημοσίευσης** (blogs, facebook, ηλεκτρονικές εφημερίδες κτλ)
- **Διοργάνωση παρουσιάσεων – περιηγήσεων** στην προστατευόμενη περιοχή κατόπιν συνεννόησης

V. Δράσεις για Επισκέπτες του Παρνασσού

Στόχος των δράσεων που θα υλοποιηθούν είναι να αφενός γνωρίσουν οι επισκέπτες την προστατευόμενη περιοχή και το ΦΔΕΔ Παρνασσού και να εκδηλώσουν ενδιαφέρον να εγγραφούν ως υποστηρικτές – εθελοντές του Φορέα και αφετέρου να συμβάλει ο Φορέας στην αειφόρο, οικότουριστική ανάπτυξη της περιοχής

Δράσεις που θα αναπτυχθούν είναι οι εξής:

- A. Παραγωγή ενημερωτικών εντύπων** (τουλάχιστον το ένα στα αγγλικά) **και πόστερ-αφίσας**, και διανομή τους σε τοπικές τουριστικές επιχειρήσεις
- B. Διοργάνωση εκδρομών – περιηγήσεων** στην προστατευόμενη περιοχή (ανάρτηση σχετικής ανακοίνωσης σε τοπικά καταλύματα)
- Γ. Ενημέρωση ιστοσελίδας και μέσων δικτύωσης (facebook), δημιουργία newsletter**
- Δ. Δημοσιεύσεις σε έντυπο εθνικής εμβέλειας**

Συνεργασίες θα αναπτυχθούν με τοπικές επιχειρήσεις (ξενοδοχεία, εστιατόρια κτλ) και τουριστικές επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην περιοχή του Παρνασσού.

ΔΡΑΣΕΙΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΔΙΚΤΥΟΥ ΕΘΕΛΟΝΤΩΝ

Σκοπός της δημιουργίας δικτύου υποστηρικτών – εθελοντών είναι να δώσει την ευκαιρία σε ντόπιους και επισκέπτες αφενός να γνωρίσουν με βιωματικό τρόπο την προστατευόμενη περιοχή και αφετέρου να συμμετάσχουν ενεργά στη διαμόρφωση και εφαρμογή περιβαλλοντικών δράσεων, προάγοντας έτσι την πρακτική των συμμετοχικών διαδικασιών στη διατήρηση του περιβάλλοντος. Οι υποστηρικτές – εθελοντές θα μπορούν να συμμετάσχουν σε δράσεις που υλοποιεί ο Φορέας, κατόπιν ενημέρωσής τους.

Για τη δημιουργία του δικτύου προβλέπονται οι εξής δράσεις:

- A. Δυνατότητα εγγραφής ως εθελοντής του Φορέα**, μέσα από την ιστοσελίδα και μέσω εντύπου
- B. Διοργάνωση εθελοντικών δράσεων από το Φορέα και συμμετοχή σε εκδηλώσεις άλλων τοπικών φορέων**
- Γ. Προβολή των εθελοντικών δράσεων από τα έντυπα και ηλεκτρονικά μέσα ενημέρωσης**

ΠΡΟΣΕΛΚΥΣΗ ΕΤΑΙΡΩΝ – ΣΥΝΕΡΓΑΤΩΝ - ΔΙΚΤΥΩΣΗ

Σκοπός της προσέλκυσης εταιρών – συνεργατών είναι αφενός η ανάπτυξη και η διεύρυνση των δραστηριοτήτων του Φορέα και αφετέρου η αύξηση του αντικτύπου του στην τοπική και ευρύτερη κοινωνία.

Οι δράσεις που θα αναπτυχθούν είναι οι εξής:

- A. Ανάπτυξη συνεργασίας με τοπικούς συλλόγους, δημόσιους φορείς και ΜΚΟ**, πχ μέσω της συνδιοργάνωσης μιας εκδήλωσης-ημερίδας.
- B. Ανάπτυξης συνεργασίας με ερευνητικά ιδρύματα της Ελλάδας**, πχ μέσω της εκπόνησης κοινών μελετών, της επιμόρφωσης στελεχών του Φορέα.
- Γ. Συμμετοχή σε σεμινάρια – συνέδρια που διοργανώνουν επιστημονικοί, εκπαιδευτικοί και δημόσιοι φορείς**, πχ επιστημονικά συνέδρια

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ

Σκοπός της ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού του φορέα είναι η ανάπτυξη του γνωστικού επιπέδου και των δεξιοτήτων του προσωπικού, ώστε να αυξηθεί τόσο ποσοτικά όσο και ποιοτικά η αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητά του.

Οι δράσεις που θα υλοποιηθούν είναι οι εξής:

A. Παρακολούθηση τουλάχιστον σεμιναρίων – συνεδρίων – εργαστηρίων, πχ σεμινάρια περιβαλλοντικής εκπαίδευσης

B. Διοργάνωση εσωτερικών εργαστηρίων – σεμιναρίων

Γ. Αγορά βιβλίων και οπτικοακουστικού υλικού

Δ. Επίσκεψη σε φορείς διαχείρισης άλλης προστατευόμενης περιοχής για την ανταλλαγή καλών πρακτικών

ΑΛΛΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ

Στο κεφάλαιο αυτό περιέχονται δράσεις, οι οποίες προβλέπονται από την Απόφαση Αυτεπιστασίας και η προετοιμασία υλοποίησής τους θα ξεκινήσει κατά τη διάρκεια του έτους 2013.

Έτσι, κατά το έτος 2013 θα γίνει προετοιμασία για την υλοποίηση των εξής δράσεων:

A. Παραγωγή ραδιοφωνικού και τηλεοπτικού μηνύματος

B. Σύνταξη Οδηγού Βιώσιμης Ανάπτυξης και Προστασίας Περιβάλλοντος

Γ. Σύνταξη φυλλαδίου με μέτρα προστασίας

Δ. Σύστημα ελέγχου τήρησης προδιαγραφών

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ - ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ

Κατά την εξέλιξη του παρόντος Σχεδίου Δράσης, θα γίνεται **συνεχής αξιολόγηση** και θα δημιουργηθεί **σχέδιο παρακολούθησης**, με σκοπό: **α.** τη βελτίωση των μεθόδων υλοποίησης μέσω του εντοπισμού αδυναμιών και ελλείψεων, **β.** την τήρηση του χρονοδιαγράμματος (βλέπε επόμενη ενότητα), και **γ.** την επιμόρφωση του προσωπικού μέσα από την ανταλλαγή απόψεων και πρακτικών μεταξύ τους.

Για την αξιολόγηση των δράσεων του Τμήματος προβλέπονται τα εξής:

A. Δημιουργία και χρήση ερωτηματολογίων ή και άλλων πιο βιωματικών μεθόδων αξιολόγησης (πχ στην περίπτωση της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης παιδιών η αξιολόγηση θα γίνει με τη μορφή παιχνιδιού), που θα απευθυνθούν στους συμμετέχοντες ή επωφελούμενους της δράσης (πχ στο πλαίσιο ενός σεμιναρίου, κατά την παραγωγή και διανομή ενημερωτικού-προωθητικού υλικού)

B. Συζήτηση, ανταλλαγή απόψεων με την τοπική κοινωνία, πχ στο πλαίσιο μιας ημερίδας

Ακόμα, για την παρακολούθηση της τήρησης του χρονοδιαγράμματος και των προδιαγραφών των δράσεων, θα τηρείται **ημερολόγιο**, το οποίο θα συνοδεύεται από **μηνιαίες αναφορές** προς το ΔΣ, που θα αφορούν τόσο τα πεπραγμένα όσο και τις επόμενες δράσεις. Από τις μηνιαίες αυτές αναφορές θα προκύψει στο τέλος του έτους η προβλεπόμενη από την Απόφαση Αυτεπιστασίας ετήσια έκθεση.

Για την αξιολόγηση και την παρακολούθηση των δράσεων του Τμήματος προβλέπονται **συναντήσεις εργασίας**, με σκοπό την ανάλυση των αποτελεσμάτων αξιολόγησης, τον προγραμματισμό των δράσεων και τη βελτίωση των παραγομένων, υπό του πρίσματος του **Κύκλου Ποιότητας**.

ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

Περιγραφή Δράσης	2013											
	ΙΑΝ	ΦΕΒ	ΜΑΡ	ΑΠΡ	ΜΑΙ	ΙΟΥΝ	ΙΟΥΛ	ΑΥΓ	ΣΕΠ	ΟΚΤ	ΝΟΕ	ΔΕΚ
Διατήρηση και ενημέρωση λίστας αποδεκτών	← →											
Παραγωγή και προώθηση άρθρων	← →											
Δημιουργία δίγλωσσης ιστοσελίδας	← →											
Δημιουργία δίγλωσσου newsletter	← →											
Δημιουργία δίγλωσσου λογότυπου	← →											
Χρήση μέσων κοινωνικής δικτύωσης	← →											
Παραγωγή και διακίνηση ενημερωτικού - προωθητικού υλικού	← →											
Προετοιμασία και εφαρμογή περιβαλ/κής εκπαίδευσης	← →											
Διοργάνωση, συμμετοχή σε συλλογικές δράσεις (ημερίδες, σεμινάρια κτλ), δικτύωση με φορείς-εθελοντές	← →											
Διοργάνωση εκδρομών - περιηγήσεων	← →											
Παρακολούθηση ή και εισήγηση σεμιναρίων-	← →											

συνεδρίων												
Αγορά βιβλίων και οπτικοακουστικού υλικού	←											→
Επίσκεψη σε άλλους φορείς διαχείρισης				←					→			
Αξιολόγηση - Παρακολούθηση	←											→

Τα βελάκια αντιστοιχούν στο χρονικό διάστημα εντός του οποίου θα υλοποιηθούν οι προγραμματισμένες δράσεις

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. **Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη Εθνικού Δρυμού Παρνασσού.** 2003. Διεύθυνση Περιβαλλοντικού Σχεδιασμού, Τμήμα Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος, ΥΠΕΚΑ.
2. Μπουρδάκης, Ε. 2009. **Έκθεση ορνιθολογικής αξιολόγησης της περιοχής «GR107 Νότιο και ανατολικό τμήμα Όρους Παρνασσού» για το χαρακτηρισμό της ως Ζώνης Ειδικής Προστασίας.** Στο: Δημαλέξης, Α., Μπούσμπουρας, Δ. και Θ. Καστρίτης (συντονιστές έκδοσης), Τελική αναφορά προγράμματος επαναξιολόγησης 69 σημαντικών περιοχών για τα πουλιά για το χαρακτηρισμό τους ως Ζωνών Ειδικής Προστασίας, ΥΠΕΧΩΔΕ, Αθήνα, 44 σελ.
3. Οικονόμου – Αμίλλη, Α. (επιμέλεια έκδοσης). 2011. **Βιοποικιλότητα του Παρνασσού.** Δραστηριότητες του Βοτανικού Μουσείου, ΕΚΠΑ, Αθήνα, 456 σελ.
4. **Τεχνικό δελτίο προτεινομένης πράξης (ΤΔΠΠ) ΕΤΠΑ - Ταμείο Συνοχής – ΕΚΤ, Προστασία και Διατήρηση της Βιοποικιλότητας του Εθνικού Δρυμού Παρνασσού.** 2012. Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Δρυμού Παρνασσού, 19 σελ.